

KATALOG DZIAŁAŃ OBYWATELSKICH

Dział VII — 8 kart do wyboru

Edukacja obywatelska · liceum i technikum · do druku czarno-białego

W toku nauki uczeń liceum i technikum realizuje minimum cztery działania obywatelskie (w szkole branżowej — trzy), indywidualnie lub w grupie. Poniżej osiem kart dopasowanych do tematyki globalnej Działu VII — zgodnych z wykazem działań w podstawie programowej. Każdą aktywność dokumentuje się w portfolio (Moduł 6), a ocenia wg zasad z modułu Ocenianie i rubryki (Moduł 7).

Jak używać: wybierz kartę, zrealizuj kroki, zbierz wymagane dowody i wepnij je do portfolio. Każdą liczbę używaną w działaniu podawaj ze źródłem; dane zmienne opatruj rokiem odczytu (np. „dane 2026”). Zachowaj zasady RODO przy zdjęciach i ankietach.

Przegląd 8 kart

Nr	Działanie	Rozwija głównie	Czas
1	Kampania społeczna (SDG / Fairtrade)	Umiej. 4 — działanie na rzecz rozwiązania problemów	2–4 tyg.
2	Wolontariat	Umiej. 4 — działanie; sprawczość	kilka godz.+
3	Petycja / list otwarty	Umiej. 5 — wpływanie na władze publiczne	2–3 tyg.
4	Symulacja obrad (Model UN)	Umiej. 3 — dialog w kwestiach spornych	1–2 sesje
5	Audyt konsumencki	Umiej. 1 — analiza i weryfikacja informacji	1–2 tyg.
6	Sonda (migracje / klimat)	Umiej. 1 — analiza informacji	1–2 tyg.
7	Publikacja opinii	Umiej. 2 — wyrażanie własnego zdania	1–2 tyg.
8	Udział w konsultacjach społecznych	Umiej. 5–6 — wpływ i sprawy urzędowe	wg terminu

KARTA DZIAŁANIA 1

Kampania społeczna (Cel SDG lub Sprawiedliwy Handel)

Po co to robisz. Zwrócić uwagę rówieśników na wybrany problem globalny i zachęcić ich do konkretnego działania.

Kroki realizacji

1. Wybierz temat: jeden Cel Zrównoważonego Rozwoju lub ideę Sprawiedliwego Handlu (Fairtrade).
2. Określ grupę docelową i główny przekaz (oparty na faktach ze źródłem).
3. Przygotuj materiały: plakaty, posty, infografiki (on-brand, jeśli dla szkoły).
4. Przeprowadź kampanię: gabłota, media szkolne, krótkie wydarzenie.
5. Zbierz reakcje i podsumuj zasięg.

Wymagane dowody (do portfolio)

- Projekty materiałów (pliki lub zdjęcia).
- Dokumentacja kampanii (zdjęcia, rzuty), szacowana liczba odbiorców.
- Krótkie podsumowanie z wnioskami.

Kryteria oceny

- Przekaz jasny i oparty na faktach.
- Dotarcie poza własną klasę.
- Zachęta do konkretnego działania.

Szacowany czas: 2–4 tygodnie pracy własnej + 1 lekcja na omówienie.

KARTA DZIAŁANIA 2

Wolontariat z organizacją globalną lub instytucją publiczną

Po co to robisz. Realnie wesprzeć działanie pomocowe lub rozwojowe i doświadczyć własnej sprawczości.

Kroki realizacji

6. Znajdź organizację lub akcję (np. zbiórka humanitarna, wydarzenie lokalne).
7. Uzgodnij zakres, termin i swoje zadania.
8. Zrealizuj wolontariat.
9. Zbierz potwierdzenie udziału.
10. Przedstaw efekty na forum klasy.

Wymagane dowody (do portfolio)

- Potwierdzenie udziału (zaświadczenie).
- Zdjęcia lub materiały (za zgodą, zgodnie z RODO).
- Opis własnego wkładu.

Kryteria oceny

- Realny, udokumentowany wkład.
- Refleksja nad doświadczeniem.
- Prezentacja efektów rówieśnikom.

Szacowany czas: Zależnie od akcji; minimum kilka godzin.

KARTA DZIAŁANIA 3

Petycja lub list otwarty do władz lokalnych albo dyrekcji

Po co to robisz. Wpłynąć na decyzję instytucji legalnymi środkami — w sprawie proekologicznej lub klimatycznej.

Kroki realizacji

11. Zdefiniuj problem i konkretny, wykonalny postulat.
12. Zbierz argumenty i dane ze źródłami.
13. Zredaguj petycję lub list otwarty (poprawna forma).
14. Zbierz podpisy.
15. Złóż do adresata i monitoruj odpowiedź.

Wymagane dowody (do portfolio)

- Treść petycji lub listu.
- Lista podpisów; potwierdzenie złożenia.
- Ewentualna odpowiedź adresata.

Kryteria oceny

- Postulat konkretny i wykonalny.
- Poprawna forma i argumentacja.
- Szacunek dla adresata.

Szacowany czas: 2–3 tygodnie.

KARTA DZIAŁANIA 4

Symulacja obrad organizacji międzynarodowej (Model UN)

Po co to robisz. Zrozumieć procedury i negocjacje międzynarodowe oraz ćwiczyć dialog i poszukiwanie kompromisu.

Kroki realizacji

16. Wybierz komitet i temat (np. rezolucja klimatyczna lub o cyberbezpieczeństwie).
17. Przydziel państwa i przygotujcie ich stanowiska.
18. Przeprowadźcie fazę lobbingu.
19. Debata i wspólna redakcja rezolucji.
20. Głosowanie i podsumowanie.

Wymagane dowody (do portfolio)

- Stanowiska państw (notatki).
- Projekt rezolucji.
- Notatki z przebiegu obrad.

Kryteria oceny

- Znajomość stanowiska reprezentowanego państwa.
- Jakość argumentacji i kultura dyskusji.
- Dążenie do kompromisu.

Szacowany czas: Przygotowanie + 1–2 sesje lekcyjne.

KARTA DZIAŁANIA 5

Audyt konsumencki (odpowiedzialna konsumpcja)

Po co to robisz. Sprawdzić realne pochodzenie i wpływ produktów codziennego użytku.

Kroki realizacji

21. Wybierz produkt lub kategorię.
22. Przeanalizuj etykiety i strukturę właścicielską (np. w rejestrze KRS).
23. Sprawdź certyfikaty i kraj pochodzenia surowców.
24. Porównaj alternatywy (np. z certyfikatem Fairtrade).
25. Sformułuj rekomendacje dla świadomego konsumenta.

Wymagane dowody (do portfolio)

- Karta audytu z danymi i źródłami.
- Zdjęcia etykiet, zestawienie porównawcze.
- Rekomendacje.

Kryteria oceny

- Rzetelna analiza ze źródłami.
- Rozróżnienie faktu od opinii.
- Praktyczne wnioski.

Szacowany czas: 1–2 tygodnie.

KARTA DZIAŁANIA 6

Sonda o postawach wobec migracji lub klimatu

Po co to robisz. Zbadać opinie rówieśników lub mieszkańców i skonfrontować je z danymi.

Kroki realizacji

26. Sformułuj neutralne pytania (bez sugerowania odpowiedzi).
27. Określ próbę (klasa, szkoła, ulica).
28. Przeprowadź sondę anonimowo.
29. Opracuj wyniki (wykresy, procenty).
30. Zestaw wyniki z danymi ze źródeł i zaprezentuj.

Wymagane dowody (do portfolio)

- Kwestionariusz sondy.
- Zestawienie i wizualizacja wyników.
- Prezentacja z zestawieniem faktów.

Kryteria oceny

- Pytania neutralne.
- Poprawne opracowanie danych.
- Zestawienie z faktami; RODO (anonimowość).

Szacowany czas: 1–2 tygodnie.

KARTA DZIAŁANIA 7

Publikacja opinii w mediach szkolnych lub lokalnych

Po co to robisz. Zabrać głos w debacie publicznej o problemie globalnym — z poszanowaniem innych poglądów.

Kroki realizacji

31. Wybierz temat i sformułuj tezę.
32. Zbierz argumenty i dane ze źródłami.
33. Napisz tekst (z szacunkiem dla odmiennych zdań).
34. Opublikuj (gazetka, blog szkolny, media lokalne).
35. Zbierz reakcje odbiorców.

Wymagane dowody (do portfolio)

- Opublikowany tekst.
- Link lub zrzut publikacji.
- Reakcje / komentarze.

Kryteria oceny

- Argumentacja oparta na faktach.
- Szacunek dla odmiennych opinii.
- Poprawność językowa i rzeczowa.

Szacowany czas: 1–2 tygodnie.

KARTA DZIAŁANIA 8

Udział w konsultacjach społecznych sprawy lokalnej o wymiarze globalnym

Po co to robisz. Uczestniczyć w realnym procesie decyzyjnym (np. plan adaptacji miasta do zmian klimatu).

Kroki realizacji

36. Znajdź trwające konsultacje (gmina lub miasto).
37. Zapoznaj się z konsultowanym dokumentem.
38. Przygotuj konkretne, uzasadnione uwagi lub stanowisko.
39. Złóż uwagi w terminie.
40. Śledź wynik konsultacji.

Wymagane dowody (do portfolio)

- Treść złożonych uwag.
- Potwierdzenie złożenia w terminie.
- Informacja o wyniku (jeśli dostępna).

Kryteria oceny

- Znajomość sprawy.
- Uwagi konkretne i uzasadnione.
- Terminowość.

Szacowany czas: Zależnie od terminu konsultacji.